

Kommunstyrelsen

§ 23

Dnr 2017-0002022.3

Motion angående rökfri arbetstid för kommunanställda.

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

- Att resurser avsätts för en aktiv satsning på frivilliga hälsofrämjande insatser riktad till all personal där rökavvänjning ingår som en del

- Anse motionen besvarad

Sammanfattning av ärendet

I motionen lyfts fram att en person som rökar har högre sjukfrånvaro och också tar fler pauser under arbetsdagen än en icke rökare. I motionen hänvisas till att det finns beräkningar som visar att en anställd som röker kostar cirka 30 000 kronor mer än en icke rökare och att kommunen kan göra besparingar genom att införa rökfri arbetstid och erbjuda anställda hjälp med rökavvänjning.

Rökfri arbetstid innebär att ingen medarbetare röker under arbetstid. Med arbetstid avses den tid man tjänstgör, inklusive pauser. Lunchrasten räknas inte in i arbetstiden och då tillåts rökning.

I utredningen av motionen tydliggörs att det finns en stark koppling mellan tobaksrökning och risken att drabbas av ohälsa och sjukdom. I förlängningen resulterar den ohälsan i stora kostnader för samhället i form av sjukvård och arbetsbortfall.

Utredningen lyfter också fram att det finns nationella mål för att minska andelen som röker i befolkningen till att understiga 5 % år 2025, tillgängliga data visar att andelen rökare i Överkalix är ca 8 %, fler män än kvinnor som röker.

Det framstår som rimligt att Överkalix kommun gör insatser för att minska rökningen. Vinsten på sikt blir en lägre sjukfrånvaro i tobaksrelaterade sjukdomar och ett bättre nyttjande av arbetstid.

Insatsen kan som motionen föreslår vara att införa rökfri arbetstid tillsammans med insatser för rökavvänjning, alternativt att resurser anslås för en aktiv satsning på frivilliga hälsofrämjande insatser riktad till all personal för att minska ohälsorelaterad sjukfrånvaro, där rökavvänjning ingår som en del.

Rättsligt finns inget hinder för att införa rökfri arbetstid, frågan har prövats i länsrätten i Hallands län 2008 (Målnr/dnr: 2008 64), där fastställdes att det inte fanns några hinder för den aktuella kommunen att införa rökfria arbetsplatser.

Kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige föreslås besluta att:

- Anta motionen att rökfri arbetstid för anställda inklusive politiker införs
- Optimal hjälp och motivation till rökavvänjning ska erbjudas
- En handlingsplan tas fram för implementering och genomförande

Alternativt beslutas att:

- resurser avsätts för en aktiv satsning på frivilliga hälsofrämjande insatser riktad till all personal där rökavvänjning ingår som en del

Beslutsunderlag

Beslutsunderlag

Utredning rökfri arbetstid 2022-03-07

Konsekvenser avseende ekonomi, jämställdhet, miljö samt barnperspektivet

Konsekvenser avseende ekonomi

I en rapport från Institutet för Hälso- och sjukvårdsekonomi i Lund har kostnaden för rökning räknats fram till 31,5 miljarder kronor för samhället varje år (2015 års siffror). Beräkningen inkluderade såväl kostnader för hälso- och sjukvård som kostnader för förlorad produktion, både till följd av frånvaro från arbetet och minskad produktion i hemmet, som kan tillskrivas rökning.

Det går att göra teoretiska beräkningar av kostnaden för kommunen, här framräknat på en av SCB angiven medellön för Överkalix på 26 600 kronor år 2020.

När det gäller sjukfrånvaro finns studier som visar på att en tobaksrökare i genomsnitt är sjuk åtta dagar mer än en icke rökare per år, siffran framstår som rimlig utifrån de kostnader som finns för samhället. Kostnad för frånvaron blir i medeltal cirka 14 000 kr/år. Här kan beaktas att rökningen minskat de senaste åren och att det antagligen kan leda till att antalet sjukdagar minskar något.

För rökpauserna åtgår också arbetstid, gjorda beräkningar visar på att 30 minuter om dagen åtgår till rökning, ofta räknas kostnaden utifrån det. Då även en icke rökare bör ha pauser är det rimligare att utgå från en lägre siffra. Om tiden räknas utifrån 15 minuter om dagen blir kostnaden 16 095 kr/år. Totalt skulle en rökare hypotetiskt kosta cirka 30 100 - 46 000 kronor per rökare och år, beroende på hur tidsåtgången räknas.

Jämställdhet

Bland ungdomar är det fler flickor än pojkar som börjar röka en enligt nationell statistik, ett tobaksberoende som riskerar att ge en försämrad ekonomi och hälsa. Genom att jobba med rökfri arbetstid och rökavvänjning ges de som är i ett tobaksberoende bra möjligheter att få hjälp att bryta det. Om rökningen på arbetsplatser minskar, minskar också antalet rökande förbilder, ingen bör introduceras i rökning på sin arbetsplats.

Miljö

Varje steg i den globala tobaksförsörjningskedjan orsakar påverkan på miljön. Tobaksodling konkurrerar om odlingsmark med grödor som är nödvändiga

Kommunstyrelsen

för människors försörjning. I produktionsprocessen förorenas ekosystem genom utsläpp av giftiga ämnen. Transporterna bidrar till ytterligare klimatpåverkan. Fimparna sprider stora mängder miljögifter och plast. Tobak kan genom sin påverkan i alla produktionsled kopplas till de flesta av Agenda 2030:s mål.

Barnperspektivet

Fakta som redovisas av den ideella föreningen Tobaksfakta visar att rökning påverkar gravida och barn.

Drygt 11 procent av alla spädbarn i Sverige utsätts för tobaksrök i hemmet. Passiv rökning ökar risken för infektioner i luftvägar och öron, kan orsaka eller försämra astma och påverka utveckling av lungkapaciteten hos barn. Mer än fem procent av gravida kvinnor i Sverige röker fortfarande vid inskrivningstillfället till mödrahälsovården. Forskningen visar att såväl rökning som snusande under graviditeten medför allvarliga hälsorisker för barnet och för mamman. Tobaksbruk ökar risken för bland annat havandeskapsförgiftning, för tidig födsel, låg födelsevikt och plötslig spädbarnsdöd.

92 procent av alla vuxna tobaksbrukare har börjat i tonåren eller tidigare. Det visar A Non Smoking Generations nya rapport Unga behöver en tobaksfri skoltid (2021) baserad på en årlig Novusundersökning av ungas attityder till tobak. Rapporten gör det tydligt att unga måste skyddas mot tobak. Ur barnens perspektiv är det viktigt att tobaksrökning kan begränsas.